

Asia: VN/7982/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tausta

Kemijoki Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muuttamisesta.

Valtiovarainministeriön lausuntopyynnön mukaan hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (EVL) korkovähennysrajoitussäännöstä siten, että yhteisö saisi eräin edellytyksin vähentää muutoin vähennyskeltottomia nettokorkomenoja, mikäli ne kertyvät lainoista, joilla rahoitetaan huoltovarmuuskriittisiä pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeita. Ehdotus perustuisi niin sanotun veron kiertämisen estämistä koskevan direktiivin ((EU) 2016/1164) korkovähennysrajoitussääntelyn pitkän aikavälin julkisia infrastruktuurihankkeita koskevaan poikkeukseen.

Ehdotuksen mukaan verovelvollisen yhteisön olisi lisäksi oltava niin sanotussa CER-direktiivissä ((EU) 2022/2557) tarkoitettu kriittinen toimija. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan tällä hetkellä Suomessa ei ole määritelty kansallista kriittistä infrastruktuuria, kriittisiä sektoreita tai toimijoita lainsäädännön tasolla. CER-direktiivin mukaiset kriittiset yritykset tulee olla selvillä viimeistään 17.7.2026. Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin tarkemmin kriittisen infrastruktuurin ja keskeisen palvelun määritelmät CER-direktiiviin pohjautuen. Kriittisen infrastruktuurin määritelmä olisi laaja.

Hallituksen esityksen ja CER-direktiivin soveltamisala koskee yhtätoista sektoria, jotka ovat liikenne, energia, pankit, finanssimarkkinat, terveys, ruoka, vesi- ja jätevesihuolto, digitaalinen infrastruktuuri, julkishallinto ja avaruus. Direktiivin mukaan direktiivin toimeenpanossa sektoreita ja toimialoja

voidaan lisätä kansalliseen sääntelyyn, jos se nähdään tarpeelliseksi. CER-direktiivissä säädetyistä 11 toimialasta energia ja liikenne on jaettu alasektoreihin. Energian osalta alasektorit ovat sähkö, kaukolämmitys ja -jäähdytys, öljy, kaasu ja vety (HE 205/2024, s. 10.). Sähkö-alasektorin osalta toimijaluokissa on mainittu mm. sähköalan yritykset, jotka harjoittavat sähkön toimittamista tai tuottamista. Lisäksi toimijaluokissa mainitaan Asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 25 alakohdassa määritellyt markkinaosapuolet, jotka tarjoavat direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 18, 20 ja 59 alakohdassa tarkoitettuja aggregointi-, kulutusjousto- ja energian varastointipalveluja.

Kemijoki Oy katsoo kuuluvansa CER-direktiivin em. toimijaluokitukseen sekä olevansa CER-direktiivissä ((EU) 2022/2557) tarkoitettu kriittinen toimija.

Kemijoki Oy:n lausunto

Korkojen vähennysoikeutta verotuksessa on Suomessa rajoitettu EVL 18a §:n säännöillä vuodesta 2014 alkaen. Yritysten korkojen vähennysoikeutta verotuksessa rajoitetaan tietyin edellytyksin, kun verovelvollisen nettokorkomenot (korkotulot - korkomenot) ylittävät 500.000 euroa. Mankala-yhtiöt, kuten Kemijoki Oy, ovat lain mukaan itsenäisiä verovelvollisia ja siten korkovähennysoikeuden rajoittamista koskevan sääntelyn soveltamisalaan kuuluvia veroverovelvollisia eli ko. rajoitusten piirissä.

Korkorajoitussäännöstö on problemaattinen Mankala-yhtiöiden osalta, koska ne toimivat omakustannusperiaatteen mukaisesti eli ne perivät osakkeenomistajiltaan pääsääntöisesti vain toiminnan kustannukset kattavan tuoton. Tämä johtaa pääsääntöisesti korkorajoitussäännöksiä sovellettaessa suurempiin vähennyskeltvottomiin korkoihin. Kuten hallituksen esitysluonnoksessakin todetaan, Mankala-yhtiöiden siirtämistä korkovähennysrajoitusten ulkopuolella on mietitty jo pitkään. Jo pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan (10.12.2019) oli tarkoitus selvittää mahdollisuudet siirtää Mankala-yhtiöt ja julkisomisteiset infra-hankeyhtiöt korkovähennysrajoituksen ulkopuolelle. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman (20.6.2023) mukaan selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan korkovähennysoikeuden rajoituksen infrastruktuuripoikkeuksen laajennus suurten energiahankkeiden osalta. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen budjettiriihen pöytäkirjamerkinnän (3.9.2024) mukaan investointivarmuuden turvaamiseksi hallitus antaa vuoden loppuun mennessä hallituksen esityksen, jolla palautetaan korkovähennysoikeus huoltovarmuuskriittisille investoinneille. Kemijoki Oy kannattaa infrastruktuuripoikkeuksen laajentamista suurten energiahankkeiden osalta. Nykyinen tilanne vaarantaa Kemijoki Oy:n investoinnit ja kilpailuneutraliteetin, kun investointien korot eivät ole verovähennyskelpoisia. Esitys tulisi saattaa voimaan mahdollisimman pian ja soveltaa jo vuodelta 2025 toimitettavasta verotuksesta.

Suomen merkittävimmät voimalaitokset, Kemijoki Oy mukaan lukien, ovat Mankala-yhtiöitä eli ne on toteutettu aikanaan yhteisinvestointina. Noin 43 % Suomen sähköntuotantokapasiteetista on Mankala-yhtiöiden omistuksessa. Kemijoki Oy on Suomen suurin vesivoiman tuottaja. Vuonna 2024

Kemijoki Oy:n vesivoimalaitoksilla tuotettiin sähköä 4.410 gigawattituntia, joka vastasi 31 % kotimaisesta vesivoimalla tuotetusta sähköstä. Yhtiö omistaa yhteensä 20 vesivoimalaitosta. Energiategollisuus ry:n mukaan vuonna 2024 vesivoiman osuus kotimaisesta sähkön tuotannosta oli 18 %. Kemijoki Oy:n omistamien voimalaitosten osuus tästä oli noin kolmannes. Vesivoiman ja Kemijoki Oy:n voimalaitosten merkitys sähköjärjestelmän toiminnan kannalta välttämättömän säädön kannalta on kuitenkin vielä tätäkin suurempi. Vesivoimalla on poikkeuksellisen laaja käyttöominaisuus ja vesivoima tuottaa suurimman osan Suomen säätövoiman tuotannosta. Kemijoki Oy:n vesivarastojen eli säännösteltyjen järvien (Lokka, Porttipahta, Kemijärvi ja Olkkajärvi) yhteenlaskettu energiasisältö on noin 1,5 TWh. Tämä energiasisältö on käytettävissä silloin, kun sähköä tarvitaan. Kotimaisen vesivoiman merkitys on entisestään lisääntynyt nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa, jossa energian toimitus- ja huoltovarmuuden merkitys on erityisen korostunut. Vesivoima on kotimainen, päästötön, hajautettu ja luotettava sähköntuotantomuoto, jonka säätöominaisuudet ovat ainutlaatuiset. Keväällä 2025 miljooniin ihmisiin ympäri Espanjaa ja Portugalia vaikuttaneet laajat sähkökatkot osoittavat osaltaan myös sähköntuotannon kriittisyyden yhteiskunnalle.

Kemijoki Oy vauhdittaa Suomen turvallista energiasiirtymää ja jatkaa suuren mittaluokan pumppuvoimalaitoksen alustavaa esisuunnittelua Kemijärven Ailangantunturilla. Mahdollisen investoinnin suuruus olisi noin 600–800 miljoonaa euroa. Hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettely on käynnissä. Samalla yhtiö jatkaa selvitystä myös muiden pumppuvoimalaitosten rakentamisen mahdollisuuksista Pohjois-Suomessa. Vesivoimalaitoksen ylläpitäminen sekä uusien investointien tekeminen on paljon pääomia vaativaa toimintaa ja investoinnit tehdään pääsääntöisesti velkapääomalla, johon liittyy aina korkokustannus. Kemijoki Oy:n tekemien peruskorjausprojektien ja investointien kokonaismäärä pelkästään vuonna 2024 oli 25,3 miljoonaa euroa. Kemijoki Oy:n voimalaitosrakennusten sekä vesirakenteiden poistoajat voivat olla jopa 80 vuotta ja voimalaitosten pääkoneistojen poisto aika voi olla 40 vuotta. Kemijoki Oy:n näkemyksen mukaan yhtiön sekä nykyiseen voimalaitosinfrastruktuuriin sekä uusiin hankkeisiin tehtävissä investoinneissa on kyse huoltovarmuuskriittisistä pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeista.

Hallituksen esitysluonnoksen (s. 11) mukaan ehdotettu korkovähennysoikeuden laajennus olisi hankekohtainen eikä välttämättä kattaisi kaikkea yhteisön toimintaa, jos yhteisöllä olisi myös muuta toimintaa kuin huoltovarmuuskriittisiä pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeita. Oikeus vähentää muutoin vähennyskelvottomia nettokorkomenojaan olisi siis hallituksen esitysluonnoksen mukaan hankekohtainen, eli yhteisön olisi selvitettävä erikseen infrastruktuurihanketta koskevasta toiminnasta saadut tulot ja muusta toiminnasta tulot sekä niihin kohdistuvat menot ja muut vähennykset. Nyt ehdotettavalla poikkeuksella ei laajennettaisi nettokorkomenojen vähennysoikeutta siltä osin, kuin kyse olisi muusta kuin infrastruktuurihanketta koskevasta toiminnasta (s. 10). Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan (s. 10), että tarkoituksena on, että korkovähennysrajoitusta koskevaan sääntelyyn sisällytettäisiin uusi poikkeus, jotta korkorajoituksen soveltumisesta mahdollisesti aiheutuva verorasitus ei kohdistuisi täysimääräisesti yhteiskunnallisesti tärkeiden ja yleisen edun mukaisiksi katsottavien infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen. Edellä mainittu huomioiden Kemijoki Oy ehdottaa, että lainvalmistelutekstiin lisättäisiin maininta/tarkennus, että ehdotettu poikkeus voisi ulottua verovelvollisen tekemiin niin vanhoihin

kuin uusiinkin investointeihin, jotka ovat yhteiskunnallisesti tärkeiden ja yleisen edun mukaisiksi katsottavien pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeiden toteuttamista.

Hallituksen esitysluonnoksessa soveltuvan pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeen määritelmä on hyvin yleisluontoinen ja tätä voitaisiin tarkentaa mm. esimerkein. Kemijoki Oy:n näkemys on, että tarkastelun tulisi olla hankekohtaisen tarkastelun sijaan (mahdollisuuksien mukaan) yhteisö- ja toimintokohtaista, koska rahoitusta järjestellään investointien pitoaikana moneen otteeseen uudelleen, jolloin niiden hanketason korvamerkintä voi olla haastavaa. Sääntelyn tulisi muilta osin olla mahdollisimman selkeää ja oikeustilan verovelvollisen tasolla suhteellisen selvää, sillä tämä vaikuttaa mm. suunniteltujen investointien kustannuslaskelmiin ja niiden toteutettavuuteen käytännössä.

Kemijoki Oy esittää, että lainvalmistelutekstiin lisättäisiin mahdollisuus hakea ennakkoratkaisua ennen investointipäätöksen tekemistä siitä, että täyttääkö uusi investointihanke soveltuvan pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeen määritelmän. Ilman varmuutta infrastruktuuripoikkeuksen soveltumisesta investointipäätöshetkellä, lakimuutoksella ei olisi merkittävää positiivista vaikutusta investointien toteutumisedellytyksiin. Lisäksi olisi syytä harkita, että onko Verohallinto oikea taho arvioimaan, onko yksittäinen hanke lain soveltamisalan piirissä. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriö voisi olla energiainvestointien osalta sopiva taho päättämään, onko yksittäinen energiainvestointihanke lain soveltamisalan piiriin kuuluva hanke.

Muilta osin Kemijoki Oy toteaa, että hallituksen esitys on hyvin tervetullut ja odotettu parannus nykyiseen lainsäädäntöön. Toiveena on, että lainvalmisteluaineistoon ei jätettäisi liikaa avoimia kysymyksiä, jotka voisivat vesittää hyvän lainsäädäntöhankkeen tarkoituksen johtamalla tulkinnanvaraisiin tilanteisiin sekä mahdollisesti aikaa vieviin riitoihin verovelvollisten ja Verohallinnon kanssa. Suomen korkorajoitussäännökset (EVL 18 a §, EVL 18 b § ja ehdotettu EVL 18 c §) ovat jo nykyisellään suhteellisen monimutkaista lainsäädäntöä ja omiaan synnyttämään kimurantteja tulkintatilanteita verovelvollisten ja viranomaisten taholla. Tätä monimutkaisuutta tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää uusia pykäläiä säädettäessä. Sääntelyn selkeyttä ja ehdotetun poikkeuksen soveltamisalan laajuuden puolesta puhuu myös se, että huoltovarmuusnäkökulman lisäksi tällä voisi olla myös positiivinen vaikutus Suomeen mahdollisesti kohdistuvien investointien osalta.

Pyydämme kunnioittavasti, että edellä mainitut ehdotukset huomioidaan hallituksen esitysluonnoksen jatkovalmistelussa.

Markus Katara

Varatoimitusjohtaja

Kemijoki Oy

Katara Markus
Kemijoki Oy